

Domečky Limbuů připomínají české rekreační chatky

Na naší trase se prolíná mix etnik. Indové, kteří vlastní obchůdky, i ti hodně chudí, kteří pracují na čajových plantážích jako sběrači za mízivou mzdu čtyř dolarů na den.

Tápledžung v nadmořské výšce 1820 m je výchozí bod na trek pod třetí nejvyšší horu světa Káčaňdžungu. V oblasti jsou nejvíce zastoupená etnika Limbuů a Šerpů, ani jedno z nich není původem nepálské. Šerpové opouštěli nehostinné náhorní plošiny Tibetu, které neposkytovaly tak dobré možnosti obživy, a vydávali se skrz horské masivy na jih. Zde, na druhé straně Himálaje, si ve strmých svazích zakládali terasovitá políčka. Limbuové sem doputovali až z jižního Mongolska přes jihovýchodní Čínu, severní Barmu a usadili se v indickém Sikkimu, tehdy ještě nezávislém království. Několik rodin se vydalo směrem na západ, překročilo vysokohorská sedla a usídlilo se na nepálské straně Himálaje. Toto osídlování horských oblastí Nepálu začalo již v 9. století. Původní nepálská etnika zůstávala v nižších a pohostinnějších oblastech.

Návštěva u Limbuů

Při vstupu do vesnice Limbuů na trase ke Káčaňdžunze nás na první pohled upoutají domy. Na rozdíl od hliněných domečků Rajů a většinou kamenných domů Šerpů jsou dřevěné a připomínají spíše evropské chaty než nepálské domy s květinovými zahrádkami.

Turistická infrastruktura tu není zdaleka tak rozvinutá, o to více je oblast autentická. Málokde tak rychle splynete s životem místních a můžete nahlédnout pod pokličku – a to doslova, v kuchyni při vaření národního nepálského jídla *dálbhát*. Rýže se zalije čočkovou polévkou, přidá se pár brambor, případně maso a samozřejmě nezbytné kari a pálivá omáčka z chilli nebo jen samotné papričky, které se zde také pěstují. Překvapilo nás, s jakou oblibou využívají nepálské domácnosti Papinův hrnec. Viděli jsme s ním putovat pastevece i obchodníky.

U Limbuů i Šerpů je zřetelná rovnoprávnost. Muži se často museli věnovat obchodu a zásobování na zimu a ženy se staraly o domácnost a řídily chod domu. U Limbuů se traduje, že žena lépe spravuje

Škola ve vesnici Ghunsa, poničená zemětřesením

Pletení košů je zde několik století stará tradice

rodinné finance, a tak se muž spokojí s kapesným a rodinná pokladna je v rukou ženy. Limbuové pěstují obiloviny, především proso, pšenici a ječmen, brambory, kardamom a překvapivě i kiwi. Plody jsou menší, nicméně chutné. My ho ochutnali od stařečka, který ho prodával u silnice.

Limbuové uctívají bohyni Jumu jako matku země. V dávných dobách zakládali šamani obřadní místa, která zdobili dřevěnými soškami

této bohyně. Každá soška má na spodní či zadní straně datum a jméno zhotovitele, podle čehož lze určit, který klan se v místech usadil. Jelikož je uctívána bohyně, tedy žena, považuje se společnost za spíše matriarchální. Ve vyšších polohách se tento kult uctívání bohyně propojil s buddhismem, a tak tu na střeších domů často plápolají buddhistické praporky. V nižších oblastech Limbuové přijali prvky hinduismu.